

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Zărisori nerăscuți nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se
returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Max. Angonfeld & Emorio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. O-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII) Erzsébet-kürt.
Prețul inserțiilor: o serie
garantată pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungarie
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumă la toate ad-
resele postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgului nr. 30, etajul
I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 222.

Brașov, Miercuri 14 (27) Octombrie

1909.

Din cauza sfintei sărbători de mâne, Mier-
curi, ziarul nu va apare până Joi sara.

Un interviu.

In „Viitorul“ din București și „Reichspost“
din Viena se publică în același timp, un lung in-
terviu cu deputatul Dr. V. Lucaciu. Luăm din el
aceste pasaje și resumate:

Sub domnia egalității naționalităților
desvoltarea culturală a Austriei a făcut
progrese cari cu acelea din Ungaria nici
nu se pot compara.

In Ungaria s-a introdus însă sistemul
fatal al feudalității ca în evul mediu și
acest sistem a fost continuat până la ex-
trem, și sub masca unui constituționalism
inconștient a dus la hegemonia maghiară.
Acest fals constituționalism servește nu-
mai la orbirea străinătății și la satisfac-
erea dorințelor Ungurilor.

Numai într-un singur caz iau Un-
guria în serios constituționalismul lor, când
fac dintrânsul o armă spre a căpăta dela
Coroană concesiile sau spre a micșora drep-
turile suveranului.

Prin acest mijloc reușește dualismul
nesincer al Maghiarilor, care e socotit ca
un contract între Coroană și totalitatea
popoarelor, nu numai spre a-și atinge scop-
ul lor, ci și spre a-l transforma într-o
armă contra Suveranului și a guvernului
austriac.

Maghiarii caută prin purtarea lor să
silească Coroana să încheie în fiecare an
noui compromisuri. Unde duce această at-
titudine a lor? La realizarea idealului lor
kossuthist, la uniunea personală.

Cercurile dirigente ar trebui să se
ingrijească cât mai e timp, să taie acești
copaci creșcuți până la cer.

Intre împrejurările actuale ar fi de
dorit, ca noi Românii să ținem o confe-
rință națională, a cărei hotărâri să fie pre-
zintate Majestății Sale în forma unui me-
morand, în care să se arate adevărata stare
a lucrărilor din Ungaria.

D-voastră zâmbiți? Da. Guvernul un-
gar va grăbi să interzică ținerea unei atari
conferențe. Se putea să nu mă gândesc la
aceasta chiar eu? Dar nu mai sunt în
Europa azile nepângărite pe sama prigo-
niților politici? Dacă vom fi siliți, nu vom
hesita a ne ținea conferențele la Geneva,
de pildă, sau rând pe rând în diferitele
centre ale Europei, pentru a dovedi ad-
culos cât preț se poate pune pe mult
trâmbițata libertate maghiară!

Un comunicat. »Arad 23 Oct. Șefii
partidelor de naționalitate s'au întrunit
aici la o consfătuire, în care s'a luat ho-
tărârea cu unanimitate, de a desaproba cu
asprime apropierea Sârbilor de partidul
kossuthist. S'a fixat apoi principiul, că na-
ționalitățile țin și mai departe la postula-
tele lor și protestează împotriva tuturor
nizuințelor, cari pot să amenințe comu-
nitatea economică și militară.

Acest comunicat îl primește »Reichs-
post« din Viena. Noi n'am fost învredni-
ciți să ni-se trimită.

Congresul gr. ort. pentru frăția
cu uniții. La ultima ședință a congre-
sului, când comisia pentru organizarea
serbărilor centenare a dat seamă
despre lucrările ei, d-l Dr. V. Branisce
a făcut următoarele propuneri:

1. Congresul exprimă dorința,
ca pe viitor la asemenea serbări să
se invite și biserica românească u-
nită.

2. Congresul exprimă dorința ca
pe viitor să se acorde un rol activ
și elementului mirean în asemenea
serbări.

In discuția ce s'a iscat în jurul
propunerii, d-nii I. Pușcariu și V. Man-
gra au fost de părerea, că prin a-
ceasta s'ar arăta nemulțumire față de
felul cum au fost organizate serbă-
rile. N. Oncu cerea ca să nu se aducă
hotărâre în direcția aceasta, ci să se
exprime o dorință generală. D-nul
Branisce a retras propunerile d-sale,

adăogând, că n'a voit decât ca pe vi-
itor să se fixeze un caz de prece-
dență și biserica unită să nu se simtă
lăudins înălțurată.

Sași despre Șaguna. »Sieb D. Tag-
blatt« din Sibiu a publicat un articol elo-
gios cu ocaziunea serbărilor centenare, din
care scoatem următoarele:

»Era de o concilianță rară Șaguna
față de toate națiunile și confesiunile, ale
cărora interese era în stare să le apere tot
așa de bine, ca interesele bisericii și ale
națiunii sale. Dar când se amesteca cineva
în sfera sa de activitate, ori nu respecta
drepturile și interesele bisericii și ale na-
țiunii sale, era de o energie extraordinară
întru apărarea neamului și a bisericii.

Și noi, Sași, ne purtăm cu mare
stimă față de distinsul fiu al poporului ro-
mân, și cu bucurie aducem memoriei sale
tributul recunoștinței. Adevărata mărime
omenească e internațională. A te pleca în
fața ei, aparțină ea oricărei naționalități,
este o datorință, a cărei împlinire ne ono-
rează pe noi înșine!«

O hotărâre.

(vn) Pătrunsă de sufletul cel mare
al lui Șaguna, înțelegând desinteresul
ce l-a avut acest arhieru pe tără-
mul luptelor noastre naționale, cuce-
rită cu totul de uriașa tărie de caract-
ter și de rodnică și multilaterală
muncă, pe care a desfășurat-o acest
apostol în viața sa — tinerimea a-
dultă din Blaj*) într-o întrunire ți-
nută înainte cu câteva zile de serbă-
rile centenare ale lui Șaguna — a a-
dus cu însuflețire unanimă hotărârea,
ca să se reprezinte și ea la aceste
serbări.

E de netăgăduit că această ho-
tărâre e vrednică numai de o tine-
rime, care mai păstrează încă în su-
fletul său dragostea de ideale, iubirea
curată de neam, simțământul sfânt
al virtuții străvechi.

*) Autorul acestui articol face de asemenea
parte din acea tinerime. — N. R.

A dat dovada tinerimea din Blaj
prin această hotărâre, că ea pricepe
în deajuns glasul vremilor de azi,
că-și știe alege înțelepțește armele de
luptă, că inima ei nu e turburată de
vederi străme, de patimi urâte, de
prejudiții stricacioase — ci că curat
e sufletul ei. In Șaguna această tine-
rime a văzut nu pe bărbatul care
stă în slujba unor dogme învechite și
pricinuitoare de ceartă, ci pe luptă-
torul strădalnic și neostenit, care vi-
așa sa întregă și-a trudit-o stând în
slujba întregului neam românesc. Și
a vrut să arate această tinerime, că
ea e fidelă convingerilor și moșteni-
rei lăsate de arhierul Șuluțiu. A
vrut să dovedească faptice lumii, că
oamenii de mâne vor rupe cu cei răi
de azi și se vor înfrăți cu bărbații
mari de ieri, pentru a desăvârși ide-
alul, după care însetează toți Româ-
nii înțelegători: libertatea deplină
națională.

Prin această hotărâre tinerimea
Blajului a arătat, că felul ei de a ve-
dea e cu mult mai larg, orizonturile
între cari se mișcă ființa sa sunt cu
mult mai senine. Și par-că din a-
ceastă hotărâre se desface și un oare-
care liberalism, care nici decât nu e
egal cu abaterea dela simțul de soli-
daritate sau cu denegarea unei sub-
ordinațiuni — ci din potrivă pare a
fi mai curând stipularea stăpânirii
minții sănătoase peste anumite izbuc-
niri sentimentale necontrolate. E și
ruperea cu felul lax de a vedea și a
tolera nepăsător încuibarea unor duș-
mani, cari priviți prin prizma simță-
mintelor prea îngăduitoare — se par
neprimejdioși, dar cari apoi te scot
afară din casă.

Delegația de patru membri care a
reprezentat tinerimea adultă (și nu pe
studentii, cum s-a scris în ziare pe
baza unor informații greșite!) a
Blajului, a prezentat la mormântul
lui Șaguna nu cea mai frumoasă cu-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Cesare Lombroso.

Moartea lui. — Lucrarea sa principală „Uomo
delicvent« — Crima e un fenomen natural.

Încă un mare observator și adânc cu-
getător, care a întemeiat o întreagă școală,
a dispărut. Cesare Lombroso moare
în plină glorie și renume; mai mult, moare
după ce a văzut că o parte din ideile și
teoriile lui au găsit răsunet și s-au înră-
dăcinat în domeniul în care el lucruse cu
atâta energie.

Lucrarea lui principală Omul delic-
vent, în raport cu antropologia și juris-
prudența, apărută în 1876 a determinat o
nouă orientare în dreptul penal și începe
o eră glorioasă pentru știința italiană, fă-
când ca un centru vast de mișcare știin-
țifică în câmpul tuturor cercetărilor bio-
logice și juridice. Publicațiunile cari au
urmat în ultimul pătrar de veac, și cari
au îmbrățișat tot din punctul de vedere
anatomic și fiziologic, pe omul de geniu,
pe nebunul criminal, pe prostituata și pe
alentatarii politici au dat loc la atâtea dis-
cutii încât s'ar putea forma o întreagă bi-
bliotecă. Grație elevilor săi în antropologia
criminală, ca Ferri și Garofalo, grație ta-
lentului lui Max Nordau care a pus în cri-

tica literară principiile de antropologie și
fiziologie ale lui Lombroso, numele său a
străbătut în toate straturile culturale.

A fost, e drept, criticat și combătut
cu înverșunare, există școli cari îi sunt cu
totul opuse ca școala ilustrului legist și
medic Lacassagne dela Lyon, dar nu i-se
poate nega de a fi stabilit câteva adevă-
ruri în antropologie, cari vor fi întru câțva
modificate, dar cari vor rămânea fără în-
doială unele din adevărurile cele mai fe-
cunde în discuțiune.

După Lombroso, și acesta e unul din
adevărurile constatate de el, »delictul este
un fenomen natural și nu numai în socie-
tatea umană, dar și în regnul uman și ve-
getal«. La sălbatici, reprezentanții în pre-
zent ai raselor primitive ancestrale, delictul
nu numai era o excepție, era o regulă;
la popoarele vechi se găsește demonstrată
că nu e nici o diferență între delict și ac-
țiune.

De aici rezultă că delicventul nu
poate fi decât un criminal născut sau un
criminal pasionat. Primul se identifică cu
nebulul moral, cu delicventul epileptic, ce-
lalt e un delicvent de ocaziune. La acesta
se mai adaugă încă un delicvent, delicven-
tul din obicei, care este linia de unire
între ceilalți doi.

Pe fiecare din acești criminali — de-
licvenți — Lombroso i-a studiat și fisio-
logicește și antropologiește. In marele

muzeu de delicvenți, pe cari i-a studiat,
fie ca medicul închisoarei din Turin, fie ca
directorul azilului de nebuni, a descris în-
tr-un chip magistral vicisitudinile funcțio-
nare și antropologice ale acestor criminali.
Mai mult a găsit legăturile de înrudire
între criminalitate și nebunie, între pros-
tituție și criminalitate, a făcut un studiu
admirabil între omul de talent și geniu și
nebunie.

Pentru fiecare din acești delicvenți
Lombroso ne-a dat anumite caractere cari
li pot face distinși.

Delicventul născut e caracterizat prin
o lipsă congenitală a sentimentului moral.
De aci nesensibilitatea lui la durerea lui
și la durerea victimilor sale, cinismul, apa-
ția în timpul închisorii și al judecății,
etc. etc.

Delicventul pasionat prezintă din po-
trivă o exagerare a sensibilității. La el
sentimentul moral dispare numai în clipa
delictului.

Delicventul de ocazie e caracterizat
prin o slăbiciune a sentimentului moral,
dar cu timpul acesta se pierde cu desă-
vârșire în contact cu ceilalți delicvenți.

Delicventul nebun e identic antropo-
logicește cu delicventul născut, el e atins
mai totdeauna de nebunie morală, de im-
becilitate morală și epilepsie.

Ceeace Lombroso a mai stabilit, sunt

diferitele caractere anatomice pentru fie-
care din acești delicvenți în parte, anume
indice cefalice și proeminente ale craniului,
cum de asemeni o sumă de anomalii ana-
tomice ale întregului schelet.

Observator nu numai al individului
luat în sine dar în complexul relațiilor
sale cu semenii săi, Lombroso a ajuns la
concluzia că delicvența e produsul cau-
zelor externe și interne ale organismului.

Prin cauze externe el înțelege condi-
țiile sociale, influențele climatice, die-
tetică; în ordinea cauzelor sociale prole-
tariatul ocupă primul loc. Intre cauzele
climatice temperatura e cea mai de
seamă; între cele dietetice: alcoolismul.

Cauzele interne sunt înăscute și do-
bândite. Intre primele sunt în cea mai
mare parte alcoolismul cronic, leziunile
cerebrale din cauza tuturor boalelor min-
tale și cari fac din criminali epilectici,
nebuni și nevropați în general. Un capitol
mare în antropologie a fost scris de dâ-
nsul în privința caracterelor de degeneres-
cență și cari au unele din ele puterea
unor adevărate legi.

Aceste caractere de degenerescențe
nu numai că sunt de ordin anatomic, ele
sunt și de ordin fiziologic. Și Lombroso a
studiat toate funcțiunile și a putut stabili
degenerescența lor: chipul de a gândi, de
a privi, de a râde, de a vorbi, expresiile

nună, dar la tot cazul cea mai semnificativă și mai mult spunătoare. Cununa era împletită din foi de stejar, foaia care reprezintă steagul de azi al Românilor din această țară, foaia care talmăcește bucuria și durerea, tăria și viața, scutul și nădejdea lui. Și foile din cari era făcută cununa erau rupte din puternicul stejar din grădina vlădicească, unde s-au adăpostit marii vlădici ai trecutului, cari toți păstorit-au alături cu vlădicii Sibiiului, ca un păstor peste o turmă.

În mijlocul cununii era o mică cutioară și în ea două petricele, una fară din peatra de pe Câmpul Libertății, alta din Crucea lui Iancu, de pe dealul viilor — sfărâmate anul trecut de mâni sacrilege — prinse în mod măestrit în mijlocul cununii, ca două simbole ale eroicelor timpuri trecute. Amândouă aceste fărâmi de petre se infățișau ca niște isvoare de nemuritoare însuflețire, sămânță în marile vremi de odinioară în preajma Blajului. Din muțenia lor răsărea parcă glasul de aramă al lui Bărnăuțiu, cuvântul profetic al lui Șaguna și gestul eroic al lui Iancu. Va fi tresărit poate la vederea acestor petricele atins de sfântă înfiorare sufletul tuturor acelor, cari, contopiți fiind în acele clipe de sărbătoare în căsuța vecinică a osâmintelor lui Șaguna cu sufletul acestuia — vor fi văzut în toată ființa sa vie pe nemuritorul arhieru.

Și-n jurul cununii o pantlică tricoloră completa tăria și mândrețea acestei cununi. Acest tricolor avea aspectul ca și cum ar fi o mică rămașiță din acele flamuri, ce fluturau mândre în vremile de premenire, când la umbra lor se făceau jurămintele de credință și iubire față de neam, de tron și patrie — din partea nesfârșitului popoi românesc.

Această cunună, drept cea mai fidelă expresiune a tinerimei blăjene, s-a dat spre păstrare preotului din Rășinari pe lângă încredințarea, că foile de stejar de se vor vestezi, va rămânea totuși mereu verde stejarul vecinic, care a ocrotit, ocrotește și va ocroti pe Român și ca cele două petricele nu vor pierde niciodată din ele simbolul ce-l păstrează, iar pantlica tricoloră de va fi luată de cineva va fi înlocuită de spiritul vecinic viu a lui Șaguna, care și-a purtat luptele mereu sub umbra astorfel de colorii.

Cam la un zeas după depunerea acestei cununi, landarmii au pătruns în criptă și au luat pantlica.

Nu vreau să fiu banal, calificând iarăși astfel de fapte. Au luat și pantlica de acolo, dar a rămas totuși neatinsă în sufletele celor ce au pus-o

preferate, calambururile și jocurile de cuvinte, scrisul și funcțiile sociale, toate au fost observate. Din acest enorm travaliu a eșit ceea ce a făcut pe Lombroso să fie combătut, constatare de care amintirăm mai sus: delieventă nu e ceva extraordinar, e ceva normal. Și fiind așa, delieventul nu e așa de izolat în familia umană: el e rudă cu prostituata, tot așa de lipsită de pudoare și sens moral, e rudă cu toți excentricii cari au sau o ipertrofie a sensului moral sau o atrofie completă, e rudă cu omul de geniu, care e și el un degenerat, uneori cu o ascendență ereditară ca și criminalul, e rudă cu omul de talent, e rudă cu întreaga omenire.

Dar ar trebui articolele nenumărate ca să arătăm consecințele juridice și sociale cari se pot trage din această operă enormă; cadrul unui articol de ziar ne oprește aci.

Moartea lui Lombroso va fi regretată până și de vrășmașii lui, căci grație lui foarte mulți și-au creiat un nume, va fi regretată însă de toată Umanitatea, care a văzut în el pe procurorul unei justiții mai drepte și a unei omeniri mai bune.

L.

și deacolo n-o vor putea lua decât atunci, când aceste suflete nu vor mai fi, ceiace însemnează că niciodată.. A fost odată un Donquissotte și acela s-a bătut cu morile de vânt..

Depunând cununa delegația tinerimii din Blaj și-a făcut datoria. Cei patru delegați s-au dus, au văzut și s-au închinat. Mai mult n-au dorit și cei cu cari s-au întâlnit s-au îngrijit, ca să nu turbure cu prea multă dragoste trecătoare și poate numai de ocazie — gândurile lor. Când e chemat cineva să-și facă datoria și simte că trebuie s-o implinească atunci împlinirea ei se face mai ușor și mai răușit în taină, sub vălul admirației statornice, decât în mijloc de glasur, nelămurite sau de sunete neplăcute. În felul acesta și-a împlinit și tinerimea blăjană misiunea, egală cu o datorie, care pentru un om conștios de sine și înțelegător de fapta, ce are s-o facă, nu formează nici odată obiect de lux sau de ambiție goală, sau în fine de înălțare nemeritată — ci mijlocul cel mai bine ales, pentru realizarea unui gând ideal.

Conflictul dela universitatea din Cernăuți a luat o formă acută. Societățile studențești »Dacia«, »Bucovina«, »Junimea« și »Academia ortodoxă« protestează în contra cursului istoriei române în limba germană predat de către profesorul Milkovici și amenință cu greva generală dacă nu se va ține seamă de cererile lor. Decanul facultății a primit o deputațiune de trei studenți români, cari i-au expus cererea lor. Decanul a promis că va interveni în favoarea lor.

Studentii români se bucură de sprijinul studenților poloni și ruteni, cari au și ei doleanțele lor naționale.

Andrassy la guvern, cu sprijinul kosuthiștilor. »N. Fr. Presse« are informația că s-a făcut în partidul independist o grupare, gata a susținea planul lui Andrassy. Această grupare nu vrea să asculte pe luth, care crede că, fie și după mai multe legeri și disolvări, tot vor isbuti a căpăta banca autonomă, și nu vrea să arunce țeara în turburările, ce ar isbucni sub un guvern imparlamnetar.

Deci s-a adus la cunoștința Coroanei, că dacă ar însărcina pe Andrassy să facă un minister, pe baza unui program care ar cuprinde concesiuni militare pentru Ungaria, o parte însemnată din partidul neatârării l-ar sprijini.

S-ar face o coaliție între 67-iști și elementele moderate ale 48-iștilor, sau chiar o fuziune.

Totodată s-ar fi ajuns și la altă înțelegere: Coroana ar primi ca ministerul să aibă în program că se va putea cere prelungirea băncii comune numai dacă se va ajunge mai întâi la înțelegere în privința plății în aur a biletelor, la cerere.

»Drapelul« scrie în cursul ședințelor dela congres:

...Deși nu putem încă arunca o privire asupra întregii lucrări, ceea ce ne rezervăm pentru un număr viitor, avem să constatăm o însemnată creștere a interesului față de afacerile noastre naționale-bisericești, atât în marele public, cât și în deosebire la deputații congresuali.

Multe s'ar fi putut face la noi mai de cu vreme și cu mult mai ușor decât astăzi, dacă nu eram atât de indolenți și nepăsători. Ei, dar nu le-am făcut! Ne-a plăcut să declamăm, să toastăm, să ne preamărim reciproc, să aspirăm la măriri, la titluri și ranguri, dar când a fost vorba de a face, de-a munci, de a pune umerii laolaltă, am dat înlături! Am făcut chiar numai atât, ca să apară că facem ceva și am fost buni bucurși dacă am putut găsi câte-un chițibuș pentru a putea pune vina pe alții, dacă nu făceam ce se aștepta dela noi să facem. Am lucrat puținul ce am lucrat mai mult pentru ochii lumii, ca tocmai să nu se poartă zice, că nu facem nimic, dar despre o concepție mai mare, despre o îndrumare spre muncă pozitivă n'a prea fost vorbă.

Acum pare că bate și la noi un vânt nou. Concepții mai reale se ivesc. Pluții din nori se coboară și par' a căuta teren sigur pentru lucrarea lor. Începem să pricepem pulsațiile vieții reale, să înțelegem trebuințele ei și — lucrul princi-

pal — să ne apucăm de o muncă îndrumătoare spre bine în conformitate cu puterile noastre..

Noul cabinet sârbesc. Noul cabinet a fost format din vechii radicali sub presiunea lui Passici. Ceilalți miniștri sunt: Milovanovici la externe, Liuba Iovanovici interne, Protici finanțe. Junii radicali sunt: Zonjovici la culte, Timitijevici la justiție, Prodanovici la comerț, Vulovici lucrări publice și colonel Marinovici la război.

Bursa Andreiu Șaguna

înființată de »Liga Culturală« cu prilejul comemorării Marelui Mitropolit.

I.

Art. 1. — Liga Culturală institue o bursă, care va purta numele Mitropolitului Șaguna.

Art. 2. — Bursa se va da unui absolvent de seminar din Ardeal și Ungaria fără deosebire de confesiune.

Art. 3. — Ea va consta din 100 lei pe lună, serviți timp de trei ani de zile. Dintre acești ani, unul (cel dintâiu) va fi întrebunțat la București, urmând cursurile facultății de teologie și facultății de litere. Al doilea an la o facultate de teologie catolică sau protestantă în Germania, iar al treilea la o înaltă școală de teologie din Orient (Grecia sau Rusia) avându-se în vedere studiile de istorie bisericească, ce se pot face acolo.

Art. 4. — Terminul de 3 ani nu poate fi prelungit în nici un caz.

Art. 5. — Pentru călătorii se pot acorda, dacă se va găsi cu cale, des-păgubire.

Art. 6. — Bursierii se îndatorează a prezenta la sfârșitul celor 3 ani de studiu o culegere de documente sau o lucrare privitoare la istoria bisericească a Românilor de sub coroana Habsburgică fără deosebire de confesiune și fără a i-se da cătuși de puțin un colorit polemic confesional.

II.

Art. 7. — Bursa se capătă prin concurs, care se va ține în ziua de 3 Mai st. v. în amintirea manifestării naționale românești, în care Șaguna a luat parte împreună cu tovarășul său arhieru, episcop al Românilor uniți și având în vedere scopurile sfinte și singure hotărâtoare ale neamului.

Art. 8. — Concursul se va ține înaintea unui profesor delegat de Mitropolia Românilor ortodoksi, a unui profesor delegat de Mitropolia Românilor uniți și a unui cleric din Ardeal, pe care îl va designa comitetul central al Ligii.

Concursul se va ține alternativ la Sibiiu și la Blaj, începând cu cel dintâiu oraș.

Măsuri de pază la vizita Țarului.

Trimișii marelor ziare europene și americane, au fost chemați și cercetați la poliție în patru rânduri. De fiecare dată li-s-a cerut să-și prezinte actele de identitate, cari au fost supuse unui minuțios examen.

La sosirea Țarului, gazetarii au fost ținuți la o depărtare de 30 pași de trăsura de gală, în care s-a urcat Țarul spre a merge dela gară la castel.

Orașul Turin e pustiu, mai înu vezi țipenie de om. La rare intervale și în puncte răsește se mai aude câte un: »Trăiască Rusia!« »Trăiască Țarul!« care mai dă o notă de viață monotoniei lugubre și tăcerii mormântale, ce domnește pretutindeni.

Tot drumul dela Turin la Racconigi e ocupat militarmente. Pe linia ferată, la fiecare trei metri se află așezat un post militar.

Orchestra care sub conducerea lui Mascagni a luat parte la concertul de a seară, a fost obiectul unei deosebite supraveghieri din partea poliției.

Ministrul de interne dăduse ordin poliției, ca sub nici un cuvânt să nu permită prezența fotografiilor — profesioniști sau amatori.

Un strein, care scăpase vigilenței detectivilor, își îndreptase aparatul de fotografiat spre Țar, în momentul eșirei acestuia din gară. Împăratul a pâlț și a început să tremure.

Streinul a fost arestat. La interogatoriul ce i-s-a luat, s-a stabilit că e un inofensiv sportsman englez.

În acest moment se află arestați la Racconigi 500 persoane.

Ca totdeauna la astfel de vizite o grindină de decorații a căzut pe piepturile dignitarilor italieni și ruși.

STIRILE ZILEI.

— 18 Octomvrie v.

Semnele vremii. (Se petrece în fața bisericii sf. Nicolae din Brașov, unde se slujește parastasul pentru Șaguna):

A.: Mare om Șaguna, frate, singurul care a întrunit toate voturile obștei românești. Nici-un alt Român n-a fost sărbătorit în toate provinciile românești!

B. (doctor în drept): N-am auzit până-mu ghespre iel, țucuche, da trăbă să și foastă om ghe rânduiala!

Sărbătorirea d-lui profesor Teclu. Din incidentul aniversării a 70-a a nașterii distinsului chimist român, d-l profesor Nicolae Teclu, membru al Academiei române, s-au expediat din Brașov jubilautilui numeroase telegrame de felicitare. Din partea biroului Reuniunii rom. de gimnastică și cântări s-a trimis următoarea telegramă:

Distinsului înființator al secțiunii de gimnastică a Reuniunii române de cântări și eruditului învățat Român, omagiale felicitări.

Redacția »Gazetei« a adresat jubilautilui următoarea telegramă:

»Gazeta de 72 de ani salută călduros pe colaboratorul și prietinel vechi al ei, ajuns aproape de aceiaș vârstă, pururea senin și laborios.

D-l G. Mille scrie cu ocazia sărbătorilor iubilare, la cari a luat parte: »Dacă ar fi un sfat de dat oamenilor noștri politici — le-ași spune să meargă cât mai des peste munți. Dacă în sufletele lor a mai rămas încă o parte sănătoasă, ei s-ar putea regenera. Pilda fraților lor de același neam, dar despărțiți de ei ca cetățeni ai altui stat, le-ar putea însufla mult și multe le-ar șopti în chip tainic, care le este menirea lor de conducători ai unei țări libere. Și i-ași mai sfătuia să meargă la țară; n-au nevoie să se ducă prea departe. E de ajuns să ajungă la Săliște ori la Rășinari, comune țărănești de Români. Ei ar învăța ce poate poporul român, cum este capabil și de a se lumina și de a fi econom și de a deveni cetățean conștient al unei națiuni. Le-ar fi poate rușine de faptul că au lăsat și că lasă în părăsire pe cele șapte milioane de țărani români ziși liberi, dar dacă ei mai sunt capabili de sentimentul rușinei, este cu putință ca să învețe ce au de făcut pentru a-i ridica pe viitor cel puțin la nivelul celor de peste munți.

»Memorial Roumain« broșura d-lui N. Iorga, pe care o făcusem cunoscută cetitorilor noștri înainte de aceasta cu două săptămâni, a apărut zilele trecute și se imparte la toți aceia cărora a fost menită.

Bustul lui Șaguna, în mausoleul din Reșinar este opera sculptorului bucureștean Fr. Stork, și este de-o asemănare cum rar se mai găsește.

Noul pod peste Dunăre. Guvernul român se ocupă de chestia construirii unui nou pod peste Dunăre, fără a se fi luat vre-o hotărâre, dacă statul va fi angajat la construirea aceluia pod. Pentru studierea chestiunii a fost numită o comisiune compusă din d-nii general Nazlumoff, șeful statului major al armatei bulgare, Morioff, directorul general al căilor ferate bulgare și Sarafoff, deputat, din partea Bulgariei și d-nii general Crăiniceanu, șeful marelui stat major al armatei române, Anghel Saligoi, directorul căilor de comunicație pe apă și Al. Cottescu, directorul general al căilor ferate române, din partea României. Delegații bulgar: au sosit eri în București, iar azi se va ținea prima ședință a acelei comisiuni.

Incrucișare de rassă. Se pare că mullații și mestuții, corciturii de Albi cu Negri sau cu Pieiroși, dacă sunt bărbați, intru-

nesc însușirile rele ale părinților. În America de miazăzi amestecul Spaniolilor cu Pielele roșii ar fi pricina degenerării locuitorilor. Dimpotrivă femeile eșite din astfel de corciri par a se deosebi prin cea mai mare frumusețe. Astfel s-ar fi întâmplând cu fetele eșite din împerecheri între lavaneze și Europeni. Tot așa cele din căsătorii între Albi și femei maure în Zeelanda nouă. Nordenskjöld spune același lucru despre Grönlanda. Așa e în Canada și în Chile (Spanioli cu arancaniene). — Ar mai fi de știut ce înțirire are acest amestec asupra sufletului și inimii acelor femei frumoase.

Broșura doctorului Racowski. Celebrul Dr. Racowski, expulzat din România ca un agitator socialist, a adunat într-un volum toate actele expulzării sale din țară și mai zilele trecute le-a prezentat publicului românesc sub titlul: »Din regiunile arbitrariului și al lașității«.

Am relevat și altă dată injuriile, pe cari acest străin de neam le aruncă asupra țării, prin ziarele străine. Nimic nu a scăpat neatins de balele sale veninoase, — instituțiile, ca și bărbații noștri de seamă, — și acum cu noua publicație, atinge culmea nerușinării.

»România este un stat parazitare«, declară Dr. Racowski, în prefața broșurei sale, iar »societatea românească este o periculoasă și nerușinată oligarhie«.

Societatea de lectură a elevilor școlii comerciale sup. gr.-or. rom. din Brașov s-a constituit în mod următor: Prof. I. Pricu președinte; D. Pantoleon cl. III vicepreședinte; I. Țițiu cl. III secretar; I. Șteflea cl. III casier; I. Crișovan cl. II vicesecretar; N. Stănilă cl. II bibliotecar; Al. Manole cl. II controlor; S. Vasii cl. I vicebibliotecar și O. Stoian cl. I econom. În comisiunea literară: din cl. III L. Herșcu, N. Cămpăniaru, V. Vlad; din cl. II D. Anton, N. Opris; din cl. I, N. Diu.

Seara de cunoștință a tinerimei române din Cluj. Primim scrisoarea aceasta de rectificare:

Onorată Redacțiune! Despre decursul serei de cunoștință a universitarilor români din Cluj »Correspondența« în paginile ultimului alcorespondenței sale, publicată în Gazeta din 20 Oct. strecură afirmația greșită, că s-ar fi ținut o vorbire îmbrăcată în cuvinte murdare la adresa inteligenței absente. Ca unul, care am fost de față până la orele 11 $\frac{1}{2}$ seara, când oaspeții s-au depărtat, țin să rectific, că o vorbire îmbrăcată în cuvinte murdare, nu s-a ținut. O atare vorbire bravul tineret și societatea întrunită, la ocaziune atât de solemnă, ar fi reprobato la moment, ba nici n-ar fi ascultat-o. Chiar pentru că serata de cunoștință a decurs cu toată solemnitatea, nu aflu admisibil, ca prin acest comunicat — cel puțin greșit — să se arunce umbră asupra demnității serei de cunoștință a universitarilor români. Vă rog, în interesul adevărului, să dați loc acestor lămuriri în proximitatea numărului al prețuitei D-Voastre Gazete. Cluj, 25 Octombrie 1909 Cu stimă: *Dr. Ștefan Morariu*, avocat.

În circuit Stutzbart se vor începe Joi interesante lupte internaționale. Se vor prezenta rând pe rând cei mai celebri luptători internaționali. Amintim între altele pe d-nii Albert Sturm din Viena, decorat de mai multe capete încoronate, Michail Hitzler din München, Anghelescu din România, Emil Payruse, Löwe, Goetsch, Ali Oglon etc. etc.

Congresul băncilor populare din România moldovănească se întrunește zilele acestea la Galați și va dezbate asupra unui program, pe care îl putem lua și noi aminte:

1. Băncile populare și mijloacele de întărire a lor (fuziune, federare, școli pregătitoare de controlori și mijloace de control).
2. Magazine de consum și diferite fabrici.
3. Recrutarea dirigenților și controlorilor.
4. Desfacerea și cumpărarea în comun.
5. Repartizarea pe cooperații a producției.

6. Obștile de arendare.
7. Rolul administratorilor agronomi.
8. Rolul învățătorilor și preoților în mișcarea cooperativă.

9. Raportul între Creditul agricol și Băncile Populare.

10. Societățile cooperative pentru replantarea viilor și creditul viticol.

Congresiștii vor lucra în patru secțiuni.

Concert. Capela orașului va da concertul obișnuit și Duminică în 31 Oct. la restaurant »Europa«.

— Societatea filarmonică ține probă generală Miercuri seara.

Inginerul Partos, cunoscutul erou al tragediei din Toplița a fost, cuprins de furii, și a trebuit să fie internat la Lipotmezó. Luase parte la zborul lui Bleriot în Budapesta, și-l apucă ideea fixă, că și el ar ști zbura, și va fugi din lumea asta, zburând. Dacă l-a achitat curtea cu jurați, un l-a achitat conștiința proprie!

LITERE ȘI ARTE.

Arta, morala și cultura.

De prof. univ. I. Volkelt (Lipsca).

Traducere autorizată de

Horia Petra-Petrescu.

(Fine.)

În ceea ce privește publicul, prietinel educației poporului găsește pe seama lui acuze și mai vehemente. E deprimător, înainte de toate, faptul, că lipsește aproape cu desăvârșire, din cele mai multe cercuri ale societății, conștiința că educația poporului are importante probleme față de sus-amintitele transgresiuni ale artei. Oamenii nu văd pericolele morale sau nu vreau să le vadă. Sunt sau prea miopi, sau prea comози, sau prea lași, ca să-și formeze o icoană completă și marcantă despre ceea ce trebuie să se nască în inimile tinerimei, dacă se aduc în continuu, pe calea scenei, a galantarelor, a revistelor ilustrate, a romanelor și așa mai departe, senzurilor, inclinațiilor și fantaziei tinerilor impresii seducătoare, cari le mănjeșcă sufletul. Alții, nu-l vorbă, văd mai mult sau mai puțin aceste stări imposibile, dar le iau la cunoștință cu o supunere tâmpită, zicându-și: faptul acesta e nedeslipit de cultura, care domnește în orașele noastre mari și nu se va putea lucra nimic împotriva-i, din cauza libertății, care domnește pe toate terenele. Eu, dimpotrivă, țin de cea mai apropiată problemă, care se impune educației populare în zilele noastre, în urma transgresiunilor artei, ca să se scuture din amorteala conștiința poporului și să fie adus acesta la convingerea, că în starea de azi zac pericole foarte mari și că e datorința societății și mai cu seamă a cercurilor sale conducătoare, de a lucra împotriva acestor pericole în internul societății și, unde e de lipsă și cu ajutorul mijloacelor externe. Cu o astfel de desamortire s-ar ajunge multe.

Firește, ar trebui să dai la o parte un anumit obstacol. Ca să fie scurt, amintesc numai atât; față de aceea, cari își au drept problemă a vieții, de a nutri și a mări, pe calea așa numitei arte, în inimile tinere și în sufletul poporului, trebuința după desfrâu, față de aceea e în cele mai multe cazuri opinia morală publică mult prea îngăduitoare. Unul, care dă foc sau un omorător poate fi un membru inofensiv al societății omenesci în comparație cu un om, a cărui meserie — și încă bine plătită — constă într'aceea, că-și crește ascultătorii și cetitorii prin așa numitele prestațiuni artistice pe seama iubirii de cocotă și pe seama bordelului. Cine conduce — spre pildă — un teatru, care reprezintă exclusiv sau cu predilecție piese pornografice, cine scrie pe seama unei astfel de scene sau apare în rolurile unor astfel de piese, ar trebui să fie partaș, ca membru nedemn al societății omenesci de disprețului extrem.

Dacă aș vrea să tracterz mijloacele, cari ar trebui să le aplice educația poporului, pentru ca să aibă influință în direcția arătată, ar trebui să scriu aici o ana-

liză specială, estinsă. Aici vreau să-mi fac numai vre-o câteva observații și să sfârșesc observațiile de față cu aceasta.

VI.

Dacă s'ar îngriji educatorul poporului, considerând de misiune principală a sa pașii ce-i va întreprinde pentru ca să se oprească digresiunile pornologice ale artei, prin asupriri și pedepse, ar lucra superficial și nu ar ajunge la țintă. Va trebui însă să-și dea osteneală mai mult, să mărească și nobilizeze simțul estetic și conștiința morală, până într-un grad, când prinde rădăcini adânci repulziunea și greața față de tot ce pășeste cu un scop vădit, cu scopul de a întărâta la voluptate, fie acest procedeu secundat de ori și câtă rafinerie artistică. Dacă am ajunge până acolo, ar înceta dela sine, din lipsă de sprijin, toate prestațiunile și întreprinderile, cari au drept scop gâdilirea trebuințelor voluptății și îngrămadirea materialului, care se aprinde. — Scriind acestea, știu prea bine, că exprim o utopie, care este expusă situației comicului, fiindcă multora li se pare prea firesc să trebuiască să arăți interes și predilecție pentru spiritualii poeți moderni ai desfrânării, ca să nu apară în societatea »cultă« drept retrograd și să nu devii ridicol. Astfel de oameni cred că le vorbești într'o limbă pășărească, dacă i-ai întreba: de nu le este rușine, că se lasă gâdiliți și aprinși sexual de una sau alta din dramele murdare moderne? Pudicitatea în chestiunile sexuale este pentru mulți un simțământ învechit, destinat pierzaniei. De aceea nu mă dau nici decum în brațele unei autosugestii, când mă gândesc la impresia, care trebuie să o facă spusele mele aderenților moralei existente de viață sexuală. Aceștia mă vor compătimi și vor zămbi ca în fața unui retrograd. Dar faptul acesta nu mă poate opri, să nu scot încă odată la iveală constatarea, că idealul contra-acțiunii educative împotriva amintitelor transgresiuni ale artei îl consider într'aceea, că trebuie să se nască în sufletul tineră pudicitate și greață, ori unde ar întâlni arta ca un stimulent spre plăcere și desfrânare.

Pe de altă parte, ai avea un idealism lipsit de experiență, dacă tu, ca educator al poporului, ai vrea să lucrezi numai pe calea aceasta internă. După cum este natura omenească, nu vei putea să fi fără de sprijinul statului în acțiunea ta, de a statori pe cale legală restricțiunile potrivite și de a fi stimulentele opririlor și al asupririlor, cari nu se pot ocoli. În ce fel și cum, și în ce grad se va întâmpla aceasta, e o întrebare, care se va putea hotărî numai în conformitate cu condițiile istorice-culturale generale și cu relațiile anumite, date. Totuși, nu pot să retac, că legislația de astăzi mi se pare față de pseudo-arta pornologică mult prea cu considerație. De numeroase produse, reprezentații, expoziții, cari sunt capabile să învenineze, sufletul poporului, de fapt, prin îndemnuri rafinate la relații sexuale, nu te poți apropia cu paragraful legilor de acum. Zăpăcește pe legislatori și țipetul, care se naște de obicei chiar și la confiscarea dramelor murdare de ultima speță; arta, zice-se, e amenințată în liberă dezvoltarea ei, dezvoltării geniului artistic i se pune zăgaz din partea poliției! Astfel se naște teama misterioasă, dar cu atât mai plină de efect; că poate să ți se ducă numele, că ești retrograd, sau să devii ridicol, chiar și în cazul când îndrăznești să te pui în cale numai produselor celor mai depravate ale așa numitei arte.

Fară doar și poate, legislația statului și organele lui, cari duc în îndeplinire legile, au să lase, la tot ceea ce are dreptul să poarte în întregime numele de artă, o dezvoltare netulburată. Această întrebare, despre datorința statului, de a lăsa arta a se desvolta netulburată de nimeni, îmi stă mai presus de toate și nu mai poate fi trasă în discuție. (Nu mai trebuie să asigur pe acela, care-mi cunoaște scrierile estetice, despre aceasta) Această axiomă însă nici nu este trasă la îndoială, în cazul, despre care e vorba.

În toate cazurile, pe cari le am aici înaintea ochilor, e vorba numai de o pseudo-artă, care se folosește de mijloacele artei, ca să producă cele mai brutale efecte de conținut, mai cu seamă plăceri de natură erotică. Să se gândească cineva la Otto Erich Hartleben, la Julius Birnbaum,

la Artur Schnitzler, la Hermann Bahr, la Frank Wedekind și să-și pună întrebarea, dacă ar fi pierdut, de fapt, dezvoltarea artei în țările germane atât de mult, de n'ar fi fost cunoscută publicului una sau alta din preamăririle depravării, scrise de acești poeți? Mi-aș apărea curat ridicol, dacă aș vrea să afirm această întrebare.

Pe de altă parte însă nu-mi pare problematic, că s-au pricinuit sau nu s-au pricinuit în urma multor opere ale acestor poeți pagube morale considerabile. Tocmai fiindcă sunt numiți poeți plini de spirit și fiindcă posedă calități caracteristice artistice, tocmai de aceea mă tem, că s-a inoculat și în conștiințe tinere, mai nobile, credința, că se ține de libertatea artistului să se simțască bine în noroiul sexual.

Sunt la sfârșit. Observațiile redade aici nu le voi considera de inutile, dacă cetitorul va fi ajuns prin mine la convingerea, (chiar și dacă nu va fi fost de-o părere cu mine în multe cazuri), ca există o legătură între artă și morală, o legătură, care cuprinde în sine multe puncte și are multe încercături și dă prilej la întrebări numeroase, cari nu sunt tocmai atât de ușor de rezolvat.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 26 Octombrie. Președintele camerei Iusth, a ținut alegătorilor săi un discurs, în care a declarat că cei cari sunt în contra unei bănci independente maghiare sunt pur și simplu niște trădători.

Viena, 26 Oct. Rakovsky a fost primit în audiență de 1 $\frac{1}{2}$ ceas la Moștenitorul!

Cernăuți, 26 Octombrie. Peste o 100 de studenți s-au postat eri la orele 4 în fața universității cu intențiunea de a demonstra în contra profesorului Milkovic. Acesta sosind și prevăzând demonstrația a declarat că renunță la ținerea cursului.

București, 26 Oct. Eri s-a întrunit sinodul, pe temeiul noii legi, care face loc și mirenilor în Sinod. Această reformă codificată în legile țării, unii prelați o găsesc de anticanonice, de aceea P. S. S. episcopul de Roman a declarat, că nu va respecta legea conzistorului și dacă sinodul găsește că procedează rău, atunci să-l judece și să-l pedepsească.

„Dar să se știe, a adăugat P. S. Sa, că dacă membrii Sinodului aproabă legea consistoriului, se fac partași ai unei legi contra prevederilor canoanelor și ca atare nu mai pot fi socotiți ca ortodoxi.

„Iar pe cei cari voiesc să slujească biserica Domnului în contra legilor de temelie ale bisericii creștine ortodoxe, eu, Episcopul Gherasim al Romanului, îi afurisc în temeiul canoanelor“.

POȘTA REDACȚIUNELI.

De pe Murăș. Predicele cerute nu le-am primit. De ucenic nu estelipsă deocamdată. Poate dela anul nou. Vă mulțumim de cele trimise.

D-n. Cluj. Ni-a sosit un raport mai curând decât al d-tale. Te rugăm să ne dai informații totdeauna. Pe scurt, ca să poată fi cât de multe.

D-soara I. F. L. Am trimis manuscrisul cu posta de azi. Ne pare rău și nouă, înadevăr. Întârzierea e din pricina multimei de lucru ce au să isprăvească oameni puțini, în ori care redacție românească.

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu.*
Râm.

Redactor respons.: *Dr. Sever Dan.*

Circus Stuzbärt în Hala festivă.

Joi în 28 Octombrie 1909 se începe luptele internaționale pentru premiul depus de 4000 cor. la care concurează cei mai renumiți și faimoși luptători din lume.

„Sătmăreana“,

instituit de credit și economii, societate pe acții în Seini (Szinjyváralja).

Concurs

„Sătmăreana“, instituit de credit și economii, societate pe acții public concurs pentru ocuparea unui post de oficial dotat cu 1200.— coroane salar anual și tantiemă statutară.

Eventual pentru un post de practicant cu salar anual de 900 cor.

Funcționarii neînșurați au cortel comun gratuit cu încălzit și luminat în casa institutului.

Reflectanții la postul de oficial au să documenteze o praxă de bancă de cel puțin un an; reflectanții la amândouă posturile vor dovedi, că au absolvat cu maturitate o școală comercială superioară și că posed deplin — în scris și vorbire — limba română și maghiară, eventual și cea germană.

Alesul are să-și ocupe postul — cel mult — până în 1 Decembrie.

Recursele înzestrate cu copii de documente se vor trimite la adresa Direcțiunii institutului în Seini (Szinjyváralja) până în 30 Octombrie st. n. a. c.

Seini, la 12 Octombrie 1909.

(752,2—8.)

Direrțiunea.

GEORGE BUCĂ

croitor bărbătesc,

Brașov, Strada Orfanilor Nr. 7.

Confecționează:

Costume moderne.
Eason elegant.

Depozit de

Stofe veritabile englezești.

WILHELM SCHMIDTS,

Franzelărie fină și de lux.
Brutărie, Vânzare de făină.

Brașov, Str. Aței 3, Str. Hirscher 2.

În fiecare zi se capătă de 3-ori **frânzele pro spete, și pâne de casă.**
Pâne neagră Graham proaspătă.
Cuzonaci și Pizmeți proaspeți în fiecare zi.

La toate expozițiile unda au luat parte, produsele mele au fost premiate cu cel dintâiu preț. La expoziția din București din anul 1906 premiat cu medalia de argint.

Slăbirea de nervi

este a se atribui sau încordărilor diferite ale inimii

unei munci prea iritătoare, unei lucrări spirituale prea încordate, sau urmăriilor simțimentelor noastre îngrijorate și dureroase etc. sau concurenței prea agitate a secolului nostru. Persoane cu nervi slabi care lăncezesc în lipsa de putere și energie a încercat ca cu ajutorul Electricității să se tămăduiască, și astăzi n'au destule cuvinte de mulțumită și de laudă pentru efectul bun al curentului electric. Pentru aceia recomandăm tuturor celor ce sufer de slăbiciune să-și procure broșura noastră „Tractat despre Electroterapia modernă. Această broșură o vor primi gratis și franco toți aceia cari se vor provoca la ziarul nostru.

Institutul de ord. medical „ELECTRO-WITALIZER“,
Budapesta IV., Károly-körút 2. Felem. 51.

Johann Szvetlik, din Alsófehérvár scrie în 29 Dec. 1908. Mult stimat Dr.! Mă bucur că Vă pot aduce la cunoștință că nu mai am răgoșeli, sunt iarăși vesel și mi-am recăpătat pofta de lucru. Umbrelul mie mai ușor și mai elastic. Cu un cuvânt mă simt cu mult mai bine ca înainte. Aparatul îl folosesc încă și acuma, el funcționează perfect.

Coupon pentru o carte de cinste:

Institutului de ord. med. „ELECTRO-VITALIZER“

Budapesta, IV. Károly-körút 2 felem. 51.

Rog -mi trimite gratis și franco, în covertă închisă op l: „SISTEMUL de VINDECARE ELECTRIC MODERN“

pentru { bărbați
 femei

Numele:

Comuna și
poșta ultimă

Tae și lipește pe o corespondență.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vândătorii de cărți prin orașe și târguri este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religie ortodoxă română, cuprindând rugăciuni de dimineață și de seară, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirii, precum și la alte multe rugăciuni folosite 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acosta carte de rugăciuni artistică legată este prima la Români, cari până acuma se închinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să stăm în privința acosta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte naționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Românilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și se poate căpăta în diferite legături dela mai simple până la mai luxoase și toate în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

Legătură	Cor. b.	Imit. de fildes cu catifea și încheietore	Cor. b.
Legătură trairică negră și aurie cu sêu fără chip sfânt	— 90	„ „ „ cu catifea și po-dobă mai mare	2 65
Imit. de fildes în alb sêu negru	1.60		
„ „ „ cu încheietore	1.80		
„ „ „ cu cadriu argintat și încheietore	2.10		

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugăciune“ întocmită de protopresbiterul Calistrat Coca cu aprobarea consistoriului episcopesc ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprindând asemenea toate rugăciunile noastre folosite ar fi cea mai potrivită carte de rugăciune pentru toți școlarii.

Prețul acestei cărți:

cu pânză neagră	cor. 1.—
„ „ „ ceva mai luxosă	cor. 1.20
„ „ „ format ceva mai mare	cor. 1.40

Tote acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vândătorii.

Nu scăpați ocazia
de a lua parte la loteria Clasei I.
a 25-lea Loterie de clasă reg. ung.
Colectură principală

Julius Friede & Comp.
Brașov, Strada Vamei Nr. 36. Filiala Sibiu Strada Cisnădiei Nr. 1.

Recomandă lcsuri de Clasa I-a a căror tragere va fi în
18 și 20 Novembre a. c.

1/8 orig. los, 1/4 los, 1/2 los, 1/1 los
cu prețul de K 1-50, K 3— K 6— K 12—

Comandele se execută imediat,
dacă se trimite prețul losurilor, sau se trimit cu
ram bursă.

Mandate postale și planul loteriei la cerere stau la
dispoziție franco.

(759,1—1.)

TIPOGRAFIA
A. Mureșianu
Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădit cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a pute esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE de arg. argint și colorii	REGISTRE și IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.
CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE	BILANȚURȚI Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couverte, în toată mărimea.
STATUTE.	TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURI și RESTAURANTE.
FOI PERIODICE.	PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE
BILETE DE VISITĂ diverse formate.	BILETE DE INMORMENTARI.
PROGRAME ELEGANTE.	
BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ cu și fără dorință și în colorii.	
ANUNȚURȚI.	

Comandele eventuale se primesc în biroul tipografiei, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etagiul, înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la
Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul a 10 fier se vînd la ziarul Dumitru Pop, la tunugeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.